

fat putind să înlocuiască [doar cu profit minim, dar cu profit] ineptele scenarii despre agronomi, doctorițe și ștergerea diferențelor dintre șaț și oraș, dacă atunci marele repertoriu clasic și contemporan era aproape imposibil de abordat fără compromisuri inacceptabile, dacă atunci, deci, opera minoră a majorilor morți avea măcar avantajul de a reaminti unui public obosit că există și cultura, de care omul se poate agăța ca înecatul de pai, astăzi procedeu pare pur și simplu inerțial. Fiindcă o navelă de-a dreptul banală, semnată Gala Galaction, nu face decât să marcheze, o dată în plus, ezltările și inhibițiile față în față cu un program posibil.

Autorii, între argumentele lor din aceiași săptăminal, ne atrag atenția asupra gestului umanitar al jurnalistului cu vederi democratice Pișculescu, jurnalist ce s-a transformat mai apoi în scriitorul care folosește ca material înfimplarea adevărată din 1904. Din păcate, tot autorii insistă și asupra faptului că această povestioară maniheistă nu e un text semănătorist. Asta ar fi o problemă de discutat numai în cazul fericit în care dramatizarea [afit de neizbutită] n-ar scoate la lumină tocmai păcatele pline de bune intenții ale unui soi de literatură care era deja desuetă la momentul scrierii sale, darmită acum.

Filmul de televiziune, avind ca realizatori principali pe regizorul Cornel Todea, directorul de imagine Cristian

Müller, scenograful Virgil Popa și costumiera Eva Szantai, este însă unul onest, dovedind atenție și rigoare în distribuție [se detașează vădit aici, fără mari eforturi fiindcă piesa nu le-o cere, Teodora Mareș, Valentin Uritescu și Gheorghe Visu], curaj în desenul ferm și totuși subtil al relațiilor, elaborare în ținuta imaginilor, chiar dacă ritmul narațiunii ar fi putut fi mai strins. De remarcat și înțința regizorului de a puncta planul personajelor secundare și chiar episodice, pentru a crea o atmosferă credibilă în țesătura atit de didactică a ofertei dramaturgice. Chipuri prinse bine și luminate cu volum, fie și într-o replică, în atitudini sau intenții mute, par să semnaleze un pas necesar pe calea limpezirii mijloacelor specifice teatrului TV.

Cit despre alegerea conacului și muzeului de la Golești drept cadru scenografic, nu putem spune decât că ele au slujit fericit intențiile realizatorilor. Scuzată fie-ne atunci acribia, însă acest cadru specific oltenesc — adecvat în totul prozei lui Galaction — nu are nimic de-a face cu costumele concepute de doamna Szantai pentru Teodora Mareș, costume evident moldovenești. Dacă dezacordul semnalează o intenție de largire, de generalizare a «spațiului de respirație» al povestirii, atunci generalizarea e năvă. Dacă e fără nici o intenție, e pur și simplu o gafă.

Ce se poate însă spune despre Conu Leonida față cu reacțiunea? Cit de mare nevoie ar fi fost de un Caragiale, și la televiziune și pe scenă! Regizorul Nae Cosmescu a reușit performanța, cel puțin rară, de a avea la dispoziție doi mari actori români în plină forță, posedind toate datele pentru o creație memorabilă (și pentru ei și, mai ales, pentru noi), spre a obține treizeci de minute de plictiseală fără speranță, uluitoare de-a dreptul. Cum ar zice Topîrceanu la începutul unei alte toamne, «Mă cuprinde o tristețe...» etc.

Plecind de la o idee de regie cu adevărat profitabilă, aceea de a alcătui un medalion «în lucrare», prin intermediul unui interviu secționat de fragmente exemplificatoare, înfînirea cu Petre Gheorghiu s-a diluat, treptat, din pricina lipsei de nerv a întrebărilor celor două interlocutoare. Și e păcat; cu siguranță au rămas, și de această dată, mai multe și mai interesante lucruri nerostite decât cele ce s-au rostit. Metoda ar putea fi însă validată, pentru că e fundamental necesar să se păstreze, de la marii noștri actori, nu numai imaginea lor scenică, ci și înțința lor omenească, fixată în mărturiile lor de creație. E aici un secret [banal] pe care nu mă pot abține să nu îl divulg: un interviu bun se naște nu din lăudarea interviuatului, ci din incitarea lui.

MIRUNA RUNCAN

«BIEȚII ACTORI!»

Chiar așa cum spuneți, d-le T. Caranfilii: «Bieții actori!». Numai că noi i-am căna nu doar pentru replicile pe care erau obligați să le rostească, în trecut, ci și pentru faptul că nici după moarte nu se bucură de respectul cuvenit. Ca dovadă, li se poate schimba numele la înfimplare, pînă și într-o emisiune ce se vrea de «cultură cinematografică»! Am numit Virstele peliculei [din 26 iulie 1991] unde — comentind imaginile filmului Viața învinge — dvs. credeți că George Vraca se află între Vasile Valentinianu și Irina Răchiteanu! Probabil că de Valeriu Valentinianu nici n-ați auzit, chiar dacă el a rămas în istoria culturii acestei țări ca unul dintre marii interpreți ai lui Hamlet.

La urma urmelor de ce numai crainicele să aibă dreptul să șflicească numele actorilor cum le vine la gură, sau numai dl. Hamza de la Actualități să se poată face de rîs confund ndu-l pe regizorul Andrei Șerban cu criticul Raul Șorban [nu Șerban, cum zis-a respectivul!] și

apoi cu regretatul compozitor Radu Șerban, cînd și dvs., într-o emisiune — ce-i drept — «culturală», puteți fi la aceeași înălțime!

V. P.

«DĂNILĂ PREPELEAC»

Ultima premieră a Teatrului de Păpuși din Cluj a provocat stupeoare. Cei care nu citiseră povestirea lui Creangă n-au înțeles nimic [cazul publicului «de bază» — copiii]. Ideea că și cel mai sârman cu duhul are, dacă vrea, ac de .cojocul diavolului, s-a risipit în confuzia gesturilor, a strigătelor și a muzicii. Spectatorii adulți au trebuit să dezlege o ghicitoare scenică. Prin urmare, n-am avut parte nici de haz, nici de feerie, nici de povăț și nicidecum de revelația metaforei. În concluzie, putem spune că în competiția cu

Satana a cîștigat cei din urmă. Mulți copii începuseră să plîngă, iar însoțitorii lor se priveau nedumeriți — ar fi părăsit bucurios sala, dacă spațiul le-ar fi permis. Nici năzdrăvanul personaj shakespearian — de la care și-a luat actualul său nume teatrul de păpuși clujean — n-ar fi reușit să provoace erori cu mai mult succes.

Dramatizarea povestirii și regia spectacolului sînt sembrate de Traian Savinescu, vechi colaborator al acestui teatru. Scenografia lui Mihai Ciupe a înviat puțin plictisul zgomotos conceput de regie; se pot aprecia culorile și luminile — din păcate, însă, cu efect în vid.

Eșecul lui Dănilă Prepeleac e o nouă dovadă a faptului că Teatrul de Păpuși are tot mai multă nevoie de profesioniști, de oameni care să respecte copiii și, la fel de mult, arta.

MONICA GHEȚ

ABONAMENTELE PE ANUL 1992 LA REVISTA «TEATRUL AZI» SE POT FACE ÎNCEPÎND CU LUNA DECEMBRIE 1991. POZIȚIA REVISTEI ÎN CATALOGUL DE PRESĂ EDITAT DE RODIPED S.A. PE 1992 ESTE 258.

COUPE